

4

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหาร สถานศึกษา โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

Factors Affecting The Effectiveness of School
Administration Surasakmontree School

วชิรวิทย์ จตุแทน

Wachirawit Jatuten

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

Factors Affecting The Effectiveness of School Administration
Surasakmontree School

วชิรวิทย์ จตุเทน¹

Wachirawit Jatuten

¹วิทยาลัยปรัชญาและการศึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัย
เซนต์จอห์น กรุงเทพฯ 10900 ประเทศไทย

College of Philosophy and Education, Master Educational Administration and
Leadership, Saint John's University, Bangkok 10900, Thailand
e-mail : nung.ruk.kun@gmail.com

Received : July 7, 2021 Revised : August 10, 2021 Accepted : August 26, 2021

บทคัดย่อ

วิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยการบริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยและประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา และ 4) เพื่อสร้างสมการทำนายประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี จำนวน 170 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันโปรดักโมเมนต์ และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาที่สูงที่สุดคือ ด้านบทบาทหน้าที่ครูผู้สอนและต่ำสุด คือ ด้านสมรรถนะผู้เรียน ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษาทุกปัจจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ปัจจัยที่สามารถทำนายประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านบทบาทหน้าที่ครูผู้สอน (x_2) ด้านสมรรถนะผู้เรียน (x_3) ด้านหลักสูตรและการสอน (x_5) และด้านการมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชน (x_7) และมีสมการทำนาย ดังนี้

$$\hat{Y} = .786 + .603 X_7 + .407 X_3 - .368 X_5 + .188 X_2$$

สมการทำนายในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Z} = .836 Z_{x7} + .060 Z_{x2} + .054 Z_{x3} - .371 Z_{x5}$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

คำสำคัญ : ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา; ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา

Abstract

This research aims 1) to study the school administration factors, 2) to study the school administration efficiency, 3) to study the relevant of the school administration factors and the school administration efficiency, and 4) to create an equation to predict the effectiveness of the school administration. The population were 170 teachers and educational personnel of Surasakmontree school. The research instrument was a questionnaire. The statistic for the data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's Product Moment Correlation Coefficient, and Multiple Regression Analysis as Stepwise model.

The research's results were as follows: The high-average factors affecting the efficiency in school administration were the teachers' role and responsibilities while the lowest one was the learner competency. The factors which affect the effectiveness of school administration were statistically related to the effectiveness of all educational institutions at .05 level in positive, and The factors that could predict the effectiveness of the school administration in statistical significance of 0.5 level were the teacher roles and responsibilities (x_2), the learner competency (x_3), the curriculum and instruction (x_5), and the participation in community network (x_7). The predicted equations were as follows:

Predicted Equation in Raw Score Form

$$\hat{Y} = .786 + .603 X_7 + .407 X_3 - .368 X_5 + .188 X_2$$

Predicted Equation in Standard Score Form

$$\hat{Z} = .836 Z_{X7} + .060 Z_{X2} + .054 Z_{X3} - .371 Z_{X5}$$

Keywords : School Administration Factors, School Administration Efficiency

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยมีความจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพของประชากรอย่างรวดเร็ว และต้องเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับประเทศอื่น เพราะระบบเศรษฐกิจโลกเป็นระบบเศรษฐกิจบนฐานความรู้ ขณะเดียวกันรัฐบาลก็ได้ออกนโยบายเร่งดำเนินการปฏิรูปการศึกษาโดยยึดหลักการศึกษา สร้างคน สร้างชาติ และสร้างงาน เน้นประสิทธิภาพและทักษะชีวิตในศตวรรษที่ 21 ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษาและยังสนับสนุนให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียน กระทรวงศึกษาธิการ (2560)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ซึ่งได้ให้ความหมายของ “การศึกษา” คือ กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2561) โดยเฉพาะเรื่องของการบริหารสถานศึกษาซึ่งแบ่งออกเป็น 4 งาน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 โดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญเพื่อให้สถานศึกษามีความคล่องตัว รวดเร็ว และมีอิสระในการบริหาร

โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี มีผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่ปี 3 ที่พิจารณา 3 ปีการศึกษาย้อนหลัง

พบว่า คะแนนเฉลี่ยรวมทุกวิชาลดลงอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี (2563) การที่คะแนน O-NET ลดลงแสดงให้เห็นถึงประสิทธิผลในการจัดการศึกษาลดลงเช่นกัน อรรถพรณ ตูจันทา (2558) จากปัญหาที่เกิดขึ้นคณะผู้บริหาร โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี จึงมีความต้องการยกระดับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาให้เพิ่มขึ้น ซึ่งในการยกระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษานั้น พบว่า มีหลายปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา หากต้องการบรรลุวัตถุประสงค์อย่างแท้จริง จำเป็นต้องมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาอย่างครอบคลุม

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี เพื่อนำข้อมูลจากผลการวิจัย ไปเป็นแนวทางในการยกระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีให้มีประสิทธิผลเพิ่มขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา
- 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา
- 3) เพื่อสร้างสมการทำนายปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

Mott (1972) ได้แบ่งลักษณะของประสิทธิผล ออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

- 1) ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง คือ ความสามารถผู้บริหารและครูสามารถดำเนินงานในสถานศึกษาจนสามารถทำให้นักเรียนในสถานศึกษาส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น
- 2) ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก คือ ความสามารถของผู้บริหารและคณะครูการอบรมคุณธรรมของนักเรียนนอกจากการ

เรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัยและทำให้นักเรียนรู้จักพัฒนาตนเอง

3) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา คือ ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาที่ร่วมกันพัฒนา เปลี่ยนแปลงวิธีดำเนินงานของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

4) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา คือ ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาและครูได้ร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ทั้งด้านการเรียน การสอน การปกครองนักเรียน และงานรับผิดชอบอื่น ๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

นฏกร ปั้นพุ่มโพธิ์ (2561) วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 พบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาประกอบไปด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านสถานศึกษา

ทรงศนกร สงครินทร์ (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางด้านการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน พบว่า ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการบริหารทางด้านบุคคล สังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ซึ่งล้วนเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลประกอบด้วย ปัจจัยทางด้านการบริหาร 7 ด้าน ได้แก่ ภาวะผู้นำ การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน โครงสร้างการบริหารสถานศึกษา การจูงใจ การพัฒนาบุคลากร บรรยากาศและวัฒนธรรมขององค์กร เทคโนโลยีสารสนเทศ

สมบัติ อารงธัญวงศ์ (2558) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในประเทศไทยและผลการศึกษา พบว่า มีปัจจัยสำคัญ 5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาในประเทศไทย คือ คุณภาพผู้สอน หลักสูตรและระบบการเรียนการสอน ปัจจัยส่งเสริมการเรียนการสอน การจัดการศึกษา และผู้เรียน

Sahu and Shrivastava (2011) ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิผลของการบริหารการศึกษาด้านเทคนิค มุมมองของชาวอินเดียในการศึกษาปัจจัยเหล่านั้น ปัจจัยการบริหารสามารถจัดกลุ่มปัจจัยได้ทั้งหมด 7 ด้าน

ได้แก่ การบริหาร โครงสร้างพื้นฐาน นักเรียน ประสิทธิภาพการสอน การมีปฏิสัมพันธ์กับอุตสาหกรรม สังคมกิจกรรมเสริมหลักสูตร การวิจัยและพัฒนา

กระทรวงศึกษาธิการ (2560) กล่าวว่า ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จ คือ ปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อการบรรลุความสำเร็จตามวิสัยทัศน์องค์กรมีปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จเป็นแนวทางที่เป็นรูปธรรมในการเชื่อมโยงการปฏิบัติงานทุกระดับให้มุ่งไปในทิศทางเดียวกัน ดังนี้

1) ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ และนโยบายที่เน้นการเรียนรู้เป็นหลัก ใช้ระบบคุณภาพในการปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วม และกระจายอำนาจ ใช้ความไว้วางใจในการสร้างเสริมบรรยากาศเป็นมิตร มีการจัดสภาพและบรรยากาศการเรียนรู้

2) ครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องมีวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้โดยมีความรู้อย่างกว้างขวาง มีความสามารถในการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน

3) ระบบบริหารจัดการ โดยมีการจัดการเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน

4) นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ใช้ในการบริหารและการเรียนการสอนมีการวิจัยเพื่อพัฒนา

5) หลักสูตรของโรงเรียน มีลักษณะที่ยืดหยุ่นสอดคล้องตามสถานการณ์และส่งเสริมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย

6) การมีส่วนร่วมของเครือข่ายสถานศึกษา ได้แก่ ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานทางการศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา

วิธีการวิจัย

ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ที่มีหน้าที่จัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน จำนวน 170 คน

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียน สุรศักดิ์มนตรี

สถานะ	ตำแหน่ง	จำนวน(คน)
ข้าราชการครู	ครูผู้สอน	159
อัตราจ้าง	ครูผู้สอน	11
	รวม	170

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งมีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยติดต่อทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจาก วิทยาลัยปรัชญาและการศึกษา จากมหาวิทยาลัยเซนต์จอร์จ จนถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในวันที่ 31 มีนาคม 2564 ได้ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามและประมวลข้อมูลโดยใช้ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ โดยแยกวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ส่วน ได้แก่ การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาโดยใช้สถิติ บรรยาย การวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษาโรงเรียน สุรศักดิ์มนตรี โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันโปรดักโมเมนต์ และการสร้างสมการทำนายประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาโดยใช้สถิติอนุमान คือ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ นำเสนอ เป็น 4 ส่วน ได้แก่ ปัจจัยที่การบริหารสถาน ศึกษา ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหาร สถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา และปัจจัยที่ส่งผลต่อ ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยการบริหารสถานศึกษา

ข้อ	ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา	μ	σ	ค่าลำดับ	ลำดับที่
1	บทบาทหน้าที่ผู้บริหาร	3.87	.77	มาก	7
2	บทบาทหน้าที่ครูผู้สอน	4.11	.53	มาก	1
3	สมรรถนะผู้เรียน	3.49	.57	ปานกลาง	8
4	โครงสร้างการบริหาร	4.01	.70	มาก	3
5	หลักสูตรและการสอน	3.96	.65	มาก	4
6	การมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชน	3.90	.89	มาก	5
7	SSM Model	4.09	.62	มาก	2

จากตารางที่ 2 ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา พบว่า บทบาทหน้าที่ครูผู้สอน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับสูงสุด ($\mu = 4.11, \sigma = .53$) รองลงมา คือ SSM Model. มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.09, \sigma = .62$) ส่วนสมรรถนะผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเป็นอันดับต่ำสุด ($\mu = 3.49, \sigma = .57$)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา

ข้อ	ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา	μ	σ	ค่าลำดับ	ลำดับที่
1	ความสามารถในการผลิตผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น	3.91	.69	มาก	2
2	ความสามารถในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทัศนคติทางบวก	3.57	.93	มาก	4
3	ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา	3.87	.73	มาก	3
4	ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา	3.93	.61	มาก	1
	รวม	3.82	.74	มาก	-

จากตารางที่ 3 ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเป็นอันดับสูงสุด ($\mu = 3.93$, $\sigma = .61$) รองลงมา คือ ความสามารถในการผลิตผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.91$, $\sigma = .69$) ส่วนความสามารถในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทัศนคติทางบวก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเป็นอันดับต่ำสุด ($m=3.57$, $s=.93$)

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	X_7	X_8	Y
X_1	1.0								
X_2	.582**	1.0							
X_3	.349**	.334**	1.0						
X_4	.760**	.432**	.506**	1.0					
X_5	.782**	.634**	.575**	.734**	1.0				
X_6	.797**	.516**	.479**	.810**	.892**	1.0			
X_7	.850**	.571**	.544**	.743**	.847**	.857**	1.0		
X_8	.814**	.536**	.545**	.666**	.735**	.740**	.897**	1.0	
Y	.684**	.519**	.654**	.632**	.643**	.657**	.807**	.788**	1.0

** $p < .01$

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาเพียง 4 ปัจจัย คือ ด้านบทบาทหน้าที่ครูผู้สอน ด้านสมรรถนะผู้เรียน ด้านหลักสูตรและการสอน และด้านการมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชน ที่สามารถทำนายประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 แสดงการทำนายประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา

ตัวแปร	b	SE.	b	t	sig
Constant	.786	.228	-	3.448	.001
X ₇	.603	.053	.836	11.368	.000
X ₃	.407	.054	.360	7.536	.000
X ₅	-.368	.080	-.371	-4.632	.000
X ₂	.188	.060	.157	3.130**	.002
F		9.797	9.797		
df		1,166			
R		.867			
R ²		.752			
Adjusted R ²		.746			

หมายเหตุ : ** P < .01

สรุปและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย ดังนี้

- ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บทบาทหน้าที่ครูผู้สอน และปัจจัยการบริหารที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สมรรถนะผู้เรียนจากทั้งหมด 8 ปัจจัย
- ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษาและความสามารถในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทัศนคติทางบวก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับต่ำสุด จากทั้งหมด 4 ปัจจัย
- ปัจจัยการบริหารของสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาทุกปัจจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีขนาดความสัมพันธ์ .519-.807 อยู่ในระดับปานกลางถึงสูงในทิศทางบวก โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาที่สูงที่สุด คือ การมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชน (X₇) และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาที่ต่ำสุด คือ บทบาทหน้าที่ครูผู้สอน (X₂)

4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาเพียง 4 ปัจจัย คือ ด้านบทบาทหน้าที่ครูผู้สอน ด้านสมรรถนะผู้เรียน ด้านหลักสูตรและการสอน และด้านการมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนซึ่งสามารถทำนายประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัย นำเสนอประเด็นการอภิปราย ดังต่อไปนี้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษามีเพียง 4 ปัจจัย คือ ด้านบทบาทหน้าที่ครูผู้สอน ด้านสมรรถนะผู้เรียน ด้านหลักสูตรและการสอน และด้านการมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชน ที่สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาได้ร้อยละ 74.6 ซึ่งมีค่ามากกว่าเกณฑ์ แสดงว่าควรนำผลการวิจัย 4 ด้าน มาอภิปรายว่า มีเหตุและผลอย่างไรแล้วจึงอ้างอิงแนวคิดทฤษฎีหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมเครือข่ายชุมชน (X_7) จากผลการวิจัย ปัจจัยดังกล่าวมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยสูงสุด = .603 โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ได้มีการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการจากชุมชนรอบข้างและองค์กรภายนอกเป็นระยะเวลา กว่า 25 ปี เรียกว่า “เครือข่ายผู้ปกครอง” สมาคมเครือข่ายผู้ปกครอง โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี (2552) ซึ่งเครือข่ายผู้ปกครองโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีมีบทบาทหน้าที่สนับสนุนการจัดการเรียนสอนในรูปแบบต่างๆ เช่น สนับสนุนทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่ขาดแคลน ส่งเสริมพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนให้เป็นไปในทิศทางที่ดี การร่วมวางแผนการจัดกิจกรรมร่วมกับทางโรงเรียนส่งผลให้เครือข่ายผู้ปกครองเกิดความรู้เป็นส่วนหนึ่งกับสถานศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทธ์อิงคกานต์ บุญยพรหม (2560) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดเทพลีลา (สิงห์ประสิทธิวิทยา) สำนักงานเขตบางกะปิ สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ปัจจัยด้านสมรรถนะผู้เรียน (X_3) จากผลการวิจัย ปัจจัยด้านสมรรถนะผู้เรียน เป็นปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดโดยเฉพาะด้านผู้เรียนมีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ซึ่งถือว่ามีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะในสาระบัญญัติของพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่4) พ.ศ. 2562 มาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการฝึก ทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้ มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา และในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ยังได้กำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมี วิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม ดังนั้น สถานศึกษา ควรจัดทำโครงการพัฒนาทักษะกระบวนการคิดให้กับผู้เรียนเป็นการเร่งด่วนโดย การแต่งตั้งคณะทำงานและจัดสรรงบประมาณเสนอในแผนปฏิบัติงานประจำปี หรือจัดทำเป็นนโยบายเร่งด่วนพร้อมมอบหมายผู้รับผิดชอบเพื่อให้ครูผู้สอนจัด กิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดแทรกทักษะกระบวนการคิดในทุกกิจกรรมการเรียนรู้ และทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

บทบาทหน้าที่ครูผู้สอน (X_2) ที่มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย = .188 แสดงว่า บทบาทหน้าที่ครูผู้สอนสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลสถานศึกษาได้ต่ำที่สุดจาก ทั้งหมด 4 ปัจจัย ทั้งนี้อาจเนื่องจากบทบาทหน้าที่ของครูที่ถูกกำหนดให้เปลี่ยนไป โดยกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เป็น ทักษะของการเรียนรู้ (learning skills) 3R x 8C เป็นบุคคลที่มีการเรียนรู้ตลอด ชีวิต กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ซึ่งไปสอดคล้องกับ บันย่น เฟ็งกระจ่าง (2561) เรื่องการพัฒนาครูด้านการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสารสาสน์ วิเทศ คลองหลวง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนร่วม พบว่า หน้าที่ของครูในศตวรรษที่ 21 คือ การช่วยเหลือและสนับสนุนการศึกษา หาความรู้ของผู้เรียน โดยที่ผู้เรียนจะต้องแสวงหาความรู้ด้วยตนเองรวมถึงการ สืบค้นหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยต่าง ๆ ดังนั้น บทบาทหน้าที่

ครูผู้สอนจากผู้ที่ให้เนื้อหาความรู้เพียงอย่างเดียว แต่ในปัจจุบันบทบาทของครูยุคใหม่ คือ การทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือผู้เรียนให้พัฒนาตนเองให้ได้เต็มศักยภาพ และส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพราะเทคโนโลยีในสอดคล้องกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 (2563) เรื่องเปลี่ยนครูเป็นโค้ชว่าต้องเปลี่ยนบทบาทใหม่จากเคยเป็นผู้สอนผู้ให้ความรู้มาเป็นครู เป็นผู้อำนวยการความสะดวก เป็นผู้แนะแนวทาง และเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ จากผลการวิจัยและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องชี้ให้เห็นว่าบทบาทหน้าที่ครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 ครูคือผู้อำนวยการเรียนรู้ไม่ใช่ผู้จัดการเรียนรู้ เป็นแนวทางปฏิบัติทุกโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ รวมถึงโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีก็เช่นเดียวกัน

4

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยได้นำเสนอข้อเสนอแนะจากการวิจัยและข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1) ผลการวิจัย พบว่า บทบาทหน้าที่ครูมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรอำนวยความสะดวก สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน เช่น ลดภาระงานครูที่ไม่จำเป็นลงเพื่อให้ครูได้มีเวลาในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนและมีเวลาในการดูแลนักเรียนได้อย่างเต็มความสามารถ

2) ผลการวิจัย พบว่า ความสามารถในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทัศนคติทางบวก มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรจะมีนโยบายหรือกิจกรรมที่ปลูกฝังเรื่องทัศนคติให้กับผู้เรียน เช่น การอบรมเชิงปฏิบัติการในเรื่องการปรับตัว การอยู่ร่วมกันในสังคม และเรื่องการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น หรือการกำหนดตัวชี้วัดสถานศึกษาขึ้นมาเพื่อให้ครูผู้สอนนำไปเป็นแนวทางในการจัดทำแผนการเรียนรู้อย่างเหมาะสม

3) ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาที่สูงที่สุด คือ การมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชน (X_7) หากผู้บริหารต้องการเพิ่มประสิทธิผลของสถานศึกษาควรจัดตั้งสมาคมเครือข่ายผู้ปกครองในโรงเรียนที่ยังไม่มี หากในโรงเรียนที่มีสมาคมเครือข่ายผู้ปกครองอยู่แล้วควรแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานให้ชัดเจนโดยออกเป็นคำสั่งแต่งตั้งจากประธานคณะกรรมการ

สถานศึกษาเพื่อเป็นอีกหนึ่งองค์รหลักในการสนับสนุนการจัดการจัดการเรียนการสอนและนโยบายต่างๆ ของสถานศึกษา

4) ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาเพียง 4 ปัจจัย คือ ด้านบทบาทหน้าที่ครูผู้สอน ด้านสมรรถนะผู้เรียน ด้านหลักสูตรและการสอน และด้านการมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชน ดังนั้น หากต้องการจะเพิ่มประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีนโยบายที่ชัดเจนครอบคลุมทั้ง 4 ปัจจัย ได้แก่

ด้านบทบาทหน้าที่ครูผู้สอน ผู้บริหารต้องสนับสนุนครูผู้สอนอย่างรอบด้านและมากที่สุด เช่น ลดภาระงานที่ไม่จำเป็นเพื่อให้ครูผู้สอนมีเวลาในการออกแบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

ด้านสมรรถนะผู้เรียน ผู้บริหารต้องระดมความคิดกับคณะครูออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นในเรื่องของสมรรถนะผู้เรียน ทักษะชีวิตที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ดำเนินได้ชีวิตจริง

ด้านหลักสูตรและการสอน ผู้บริหารกำหนดหลักสูตรของสถานศึกษาที่ชัดเจน เป็นเอกภาพ และต้องเป็นหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการของสังคมปัจจุบันเน้นในเรื่องทักษะชีวิต การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการสื่อสาร เป็นต้น และตัดในส่วนของหลักสูตรที่มีเกินความจำเป็นออกไป

ด้านการมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชน สถานศึกษาต้องมีการระบุบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนของเครือข่ายชุมชนและมีการออกสัมพันธ์ชุมชนรอบบริเวณสถานศึกษาเพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายชุมชน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรทำวิจัยเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอนในสถานศึกษาที่เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ

2) ควรจะศึกษาทัศนคติของนักเรียนต่อการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา

3) ควรทำวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนที่ในสถานศึกษาที่เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ

4) ควรทำวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบทบาทหน้าที่ครูผู้สอน ด้านสมรรถนะผู้เรียน ด้านหลักสูตรและการสอน และด้านการมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชน เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562. กรุงเทพฯ : บริษัท สยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.
- ทรศนกร สงครินทร์. (2557). ปัจจัยทางด้านการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ครั้งที่ 13 วันที่ 7 กันยายน 25 ณ ห้องประชุมแม่น้ำของคณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาสารคาม, 25-32.
- นฏกร ปันพุ่มโพธิ์. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7. วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 13(1), 1- 3.
- บันเย็น เพ็งกระจ่าง (2561). การพัฒนาครูด้านการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศคลองหลวง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก, กรุงเทพฯ.
- ภัทร์อิงคกานต์ บุญยพรหม. (2560). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดเทพลีลา (สิงห์ประสิทธิ์วิทยา) สำนักงานเขตบางกะปิ สังกัดกรุงเทพมหานคร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี. (2563). งานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี. กรุงเทพฯ : โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี.

- สมบัติ อัจฉริยวงศ์. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษา. (27 ตุลาคม 2563) สืบค้นจาก http://thaitribune.org/contents/detail/312?content_id=9454&rand=1508654343.
- สมาคมเครือข่ายผู้ปกครองโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี. (2552). *คู่มือสมาคมเครือข่ายผู้ปกครองโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี*. กรุงเทพฯ : เสนาการพิมพ์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2. (2563). *หลักสูตรออนไลน์เปลี่ยนครูเป็นโค้ช*. (9 พฤษภาคม 2563) สืบค้นจาก <https://www.kkzone1.go.th/download/OnlineCoaching.pdf>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2561). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)*. กรุงเทพฯ : บริษัท สยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.
- อรพรรณ ตูจจินดา. (2558). ประสิทธิภาพของการบริหารโรงเรียนวัดปทุมวนาราม โดยใช้orrพรรณโมเดล. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 7(1), 57-32.
- Mott, P. E. (1972). *The characteristic of effective organization*. New York : Harper and Row.
- Sahu, A. R., & Shrivastava R. L. (2011). *Key Factors Affecting the Effectiveness of Technical Education– An Indian Perspective*. London : Philip Gwyn.

